

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Consultatio XV. Modus admirabilis, quo Jesus Christus usus est ad
stabiliendam Ecclesiam suam in mundo, clarè demonstrat ipsum esse
Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

num ineffabilem harum deliciarum. Et quando felix hæc vita duratura non esset, nisi per aliquot momenta, millenorum annorum supplicia solvendæ illi haudquaquam essent paria. Sed quid sit, dum verum est, nos possessuros hoc bonum infinitum in æternum? Itane, verum est, anima mea, quod si sequi volueris JESUM Christum parvo hoc vitæ momento, te visuram

in æternum infinitas faciei divinæ pulchritudines? Quid est pulchritudo hæc infinita? Quid est magna hæc felicitatis æternitas? comprehende benè utrumque? Eja perde te auspiciatissimâ jacturâ in magnis hisce abyssis, in his relinquo te, amplius ne ex eas inde; hic intus addisce, quâ ratione tenearis amare JESUM Christum.

CONSULTATIO XV.

Modus admirabilis, quo JESUS CHRISTUS usus est ad stabiliendam Ecclesiam suam in mundo, clarè demonstrat ipsum esse DEUM.

PAUCIS à diebus post habitas consultationes cum Prisco & Philemone, quos diversa negotia abstraxerant à nobis; cum soli essemus, bonus noster Ecclesiasticus & ego, in nostri prosecutione itineris, obvium habuimus hominem rei politicæ peritissimum, qui omnem mundi sapientiam suo videbatur complexus capite; tam congruè loquebatur de omnibus, tantamque ostendebat ingenii acrimoniam.

Erat hic Minister Regis, faciens iter absque comitatu, velut incognitus, qui ut compararet sibi capacitatem serviendi melius suo Principi, & dignè commissi

sibi muneris adimpleret partes, insinuavit se clam, dissimulatâ suâ personâ, in omnes aulas, ut illarum addisceret arcana & occultissima consilia. Post evolutas omnes præteritorum sæculorum historias, & studiosè observatas Romanorum in administratione suæ reipublicæ regulas, post exploratas Imperatorum in conservandis & amplificandis Monarchis suis solertias, post cognitâ Cæsarium & Alexandrorum in obtinendis suis victoriis Martiales industrias, universalem is sibi comparaverat gerendarum rerum publicarum notitiam, in qua se nemini existimabat secundum: discurrebat de his luculenter;

Industria alicujus Politici investigando omnia bono regimini conducivebilia.

ter; præcipuè tamen reducens illa ad quatuor puncta, sine quibus tenebat, jura dare populis nullum posse Monarcham.

Quatuor sunt
necessaria ad
gubernanda
benè imperia

Potentia armorum erat primum: dicebat namque, Principem sine armis esse corpus sine brachiis & manibus. Abundantia divitiarum erat secundum: opinabatur enim Principatus absque arario inexhausto esse corpus absque anima & vita. Facundia Oratorum tertium assignabat locum; siquidem affirmabat hanc esse, quæ imperaret animis, & sæpius plura lucraretur armis. Pro quarto adiciebat promptitudinem ac solertiam accommodandi se genio populi, exhibendo & demonstrando illis omne studium obsequendi cunctis ipsorum propensionibus. Tenebat firmiter pulcherrima quæque, & omnia politici instituti arcana quatuor his constringi documentis, & impossibile esse absque his vel erigere vel stabilire Monarchiam; Principem autem his omnibus instructum & ea congruè in opus deducentem, faciliè obtenturum dominium universi orbis.

Non semper it, qui magnam habent notitiam rerum mundi, eadem exculti sunt circa res Dei. Observavimus quamprimum hunc hominem non admodum pollere zelo Religionis: Siqui-

dem loquebatur modò de Mahomet, & magno, quod stabilierint in Oriente imperio, plurimi æstimans certa suæ politices scita & placita; modò loquebatur de JESU Christo, velut altero insigni politices experto, instituens quandoque similitudines & comparationes tam odiosas, ut intolerabiles essent auribus Christianis: quod me exstimulabat, ut dicerem ipsi:

Quantum ad me, constat mihi, magnum quendam Principem acquisivisse sibi in mundo imperium maximum, absque armis absque divitiis, absque facundia, & absque promptitudine obsequendi naturalibus subditorum suorum propensionibus. Fabula est, respondet mihi subaspere; non est homo in orbe, qui sine rebus præfatis possit hoc efficere; id namque absolute est impossibile. Obligavi me ostensurum ipsi hunc Principem, & desuper exorsi sumus consultationem circa admirabilem modum, quo JESUS CHRISTUS uti voluit ad stabiliendum imperium suum per universum orbem, qui totus oppositus est mundi politice, ex quo tandem cognovit & fateri debuit, impossibile esse, hominem id facere potuisse, quod fecit, adeoque necessario ex hoc deduci ipsum fuisse Deum.

JESUS CHRISTUS
stabilivit suam
Monarchiam
absque omni-
bus his rebus

ARGU-

ARGUMENTUM.

Iesus Christus stabilivit Religionem suam & Imperium suum in universo orbe absque armis.

ARTICULUS I.

Iesus Christus stabilivit suum regnum in terra absque armis.

Dic mihi, ubi sunt exercitus, ubi militares copiae, quas Iesus Christus coegit, ad extendendum suum nomen, suamque potentiam in universo orbe? si quidem nullus est in mundo locus, ubi non habeat obsequentes sibi subditos & sectatores, non solum velut supremus Monarcha, sed velut DEus omnipotens, quem demississimo prosequantur adorationis cultu ac latræ obsequio.

Olim Senatus Romanus accensere volebat Alexandrum Magnum numero Deorum, credentes hominem, qui intra duodecim spatium annorum obtinisset dominium in magna orbis parte, esse non posse hominem terræ, sed necessario descendere debuisse e cælo. Sed sanctus Chrysoströmus ipsorum illud opinio: Quid invenitis prodigii? si homo, dicet illis, cui natura largita est sterna & profapia illustrissimam, animum intrepidum, agendi & gubernandi modum omni prudentia conspicuum, qui roboris maximi ducebat agmen, qui divitias possidebat immensas, qui que immodicâ suâ potentiâ parcente ne-

mini, ubi vis locorum, maximum omnibus incusserat terrorem: quid prodigii, ipsum tam insignes reportasse victorias, demersuisse palmas? Quivis alius isdem instructus viribus, eodem pollens robore nonne conficere potuisset, quod ipse? ubi sunt notæ divinitatis in eo, quod quilibet homo exantlare vi potest armorum?

Sed quod Iesus Christus, qui natus est inops, qui que censebatur non nisi Filius fabri, qui non nisi in vili hac conspectus est conditione, operam navans labori in officina fabri usque ad annum circiter ætatis suæ trigesimum, qui nullas unquam possedit divitias, qui nullum unquam tractavit gladium, nunquam armis invalit virum, sed hæc potius interdixerat suis; quod Iesus Christus, qui non aliâ asseclarum seque comitantium stipatus erat turbâ, quam pauperum duodecim piscatorum, quos instituebat non velut milites ad pugnam, sed velut discipulos suos ad patientiam, ad humilitatem & mundi contemptum, hæc ratione occupaverit imperium mundi: hoc est, quod

Quod Christus Iesus cum duodecim egenis & inermibus hominibus obtinuerit imperium mundi, probat ipsum esse DEum.

Ppp mani-

S. Chrysostr. hom. 66. ad pop.

Falsa opinio Romanorum circa Alexandrum Magnum,

manifestè annuntiat & clarè divulgat ipsius divinitatem. Quis enim diffitebitur, hoc opus non esse hominis, quòdque conficere id nunquam potuisset, nisi fuisset DEus?

Jesus Christus post ignominiosissimam mortem suam imperavit ubique; quis fecit hoc?

Uterius auditum est nunquam, habuisse hominem plus roboris ac potentiae post mortem suam, quam habuerat tempore vitae: ex adverso videtur, evertere mortem & prostrernere maximè formidandam mundi potentiam, illamque in summam redigere infirmitatem. Alexander hic mundi triumphator, cum viveret, futurus mox mortis praeda coactus fuit omnes suas dimittere praedas & exuendus mox folio, omnia sua inter amicos dividere spolia. Si IESUS CHRISTUS maximae visus est infirmitatis (quamvis totum id aliud fuerit) penes iudicium humanum, dum mortuus est velut facinorosus morte non minus probrosâ, quam pœnosâ, quâ reddi debebat nomen ipsius odiosum & memoriae aspernanda per univrsum orbem; sique in hoc statu per omnes mundi regiones suum dilatavit imperium, & eousque suam extendit potentiam, ut agnitus & adoratus fuerit pro DEO, tum à populis, tum ab ipsis Monarchis: Nonnè hæc divinitatis ejus sint argumenta ipso clariora sole? Quod promiserit piscatori, collaturum se ipsi Mo-

narchiam mundi, relinquendo ipsum pauperrimum, quòdque in illius induxerit ipsam possessionem, postquam recesserat jam à mundo: an notæ magis manifestæ requirantur, quod ille, qui hæc potuit conficere, non sit homo è terra, sed DEUS è cælo?

Prodigium fuit, quod totum David absque stupefecit univrsum, quando armis occidit David absque armis prostravit Goliath lapide. Goliath, horrendum hunc gigante, totum cataphractum ferro: offerebantur ipsi arma Saulis; sed non ferro asserre consuevit DEUS victoriam suis: arripit manu baculum, selegit quinque lapides, qui totum constituiebant ipsius apparatus, currit ad pugnam, nonnisi unico utitur lapide, quem projicit & immittit in frontem decumani hujus ex carne Colossi: Prostrernitur Goliath ad pedes Davidis, qui præcidit ipsi caput, quod dum abstulit, tulit victoriam. Et omnes mundi nationes, quæ id noverant, exclamant miraculum, evulgant prodigium. Ecce tibi ingens Dei omnipotentis cum prodigio miraculum.

Verùm hoc erat nonnisi tenue ac leve specimen magni à IESU usus est Petro Christo patrati miraculi, dum Apostolo suo dominium comparavit sibi univrsi mundi. Aspice totum ac ingens hoc univrsum velut portentosa magnitudinis gigante; sed gigante totum cataphra-

phractum ferro: Nam quæ pars magni hujus Colossi non itabat in armis, quibus incutiebatur timorem universis populis? Ex iis Roma occupat frontem: *Roma caput mundi.* Sic nuncupata fuit ex effato oraculi, quod interrogatum, quid sibi velit, quod abscessissimum caput fuerit inventum, dum fundamenta fuerunt effossa ad ædificandum urbem, respondit: Hoc bonum signum est; Roma erit caput mundi. Verus David volens prostrernere hoc caput ad pedes suos, non armavit se ferro nec igne: apprehendit manu baculum, lignum sanctæ suæ crucis; elegit sibi lapidem, usus operâ Petri piscatoris, quem misit adversus caput gigantis, caput inquam mundi; & prostratus est magnus hic Colossus, à lapide, à Petro petra; cecidit formidanda hæc potentia ad pedes Petri piscatoris, quem velut suum honorat Principem & Monarcham; non domuit illam nec ferro, nec sanguinis effusione, sed duntaxat ictu & percussione. Et post tot sæcula dominatur Iesus Christus in Vicarii sui persona summus Pontifex Romæ, quæ totius mundi caput est & metropolis, cui totius orbis potentia unita & incorporata erat, ut omnes mortales videntes hoc prodigium faterentur, non nisi Deum omnipotentem esse, qui prostrernere ad pedes suos potuit

rit caput fortissimi hujus gigantis, & superare illud absque aliis armis, quàm baculo & lapide, cruce suâ suoque Apostolo.

Quid videtur tibi de hac vincendi ratione? suum erexisse imperium, & sustulisse illud super supremæ hujus potentie toti mundo dominantis solium? obtinuisse absolutum illius dominium, absque vi facta, absque effusa sanguinis humani gutta? ubi sunt tuæ statuta politica, quæ asserunt, quòd impossibile sit Monarchæ imperare, multò magis conquirere regna, nisi vim impendat armorum? Nonne conspicis id fecisse Iesum Christum, quod judicabas impossibile cunctis hominibus terræ? Et consequenter asseverandum est, ipsum non solummodò esse hominem infirmum, sed omnipotentem DEum. Tu qui tantam tuis studiis es assecutus in arte imperandi notitiam, an quid simile legisti in cunctis elapsorum sæculorum historiis; vel an ejusmodi quid vidisti in omnibus, quas frequentasti, Regum Principumque curiis? Non, dicit mihi, fateor hoc humanum non esse, & esse non posse nisi opus brachii DEI.

Verùm quid ergo dices, si consideres aliam, quâ in sua utitur gubernatione, legem ac regulam, quæ magis evidenter adhuc confundit omnem Principum

Consideratio circa modum, quo Iesus Christus usus est in vincendo mundo.

Iesus Christus aufert suis arma, ut confutat iplis victoriam.

absque occidit h lapid-

Christum et Petro lo suo endum temeris apas quod sua,

mundi politicam? Et est, quod pro eo, dum congregant alii & cogunt magnam populorum vim, quos armata mittunt manu ad maectandos & trucidandos suos inimicos; JESUS CHRISTUS non elegerit nisi duodecim pauperes viros, non alia nisi piscatoriâ instructos arte, quos dato præcepto, ne portarent arma, inter medios abire iussit inimicos, ut trucidentur ab illis. Ite, inquit ipsis; ego mitto vos sicut agnos inter lupos; nolite portare nec virgam, nec baculum, sinite vos discerpi à ferocibus his bestiis, & velut innoxie victimæ vestrum effundite cruorem: hâc ratione evadetis Principes mundi, & meum in universo orbe dilatabitis imperium. Quis audivit unquam de simili Monarchiam stabilendi ratione? an humanum hoc sit? quis alius nisi DEUS poterat hâc ratione subjugare sibi mundum?

Omnes primi Christiani occisi auerunt numerum fidelium. Insuper si diceretur: Non stetit id sanguine & vitâ nisi his duodecim. Sed quod tot Christiani, quos Gentilitas potuit invenire, dum erant adhuc numero valde exiguo, fuerint ab ipsis trucidati, absque eo, quod vel unicus se defenderit vi armorum; quodque Ecclesia Christiana, dum nâtare vidit cunas nativitatæ suæ in filiorum suorum sanguine, ultra spatium trecentorum annorum, ubi omnes mundi potestates cum

toto inferno conspiraverant ad profligendam ipsam e terra, non solum non fuerit extincta, sed ne quidem debilitata ac immunita, quamvis perpeffa tam copiosas sanguinis effusiones, ut quandoque ad triginta millenos filiorum suorum viderit trucidatos intra minus quàm mensis unius spatium, & hoc in unica urbe Roma, præterundo continuas, quæ alibi fiebant strages, & mortis edicta è Capitolio emanata, quibus præcipiebatur ipsorum exterminium in universo orbe? ubi est manus, quæ defendit ipsos absque armis, & absque ulla resistentia visibili? Eratne hæc manus hominis? ubi est potentia, quæ non solum conservabat ipsos, sed maximos ipsis largiebatur progressus, ita ut multiplicarentur aspicientibus eunctis in media tempestate rabiosissimæ hujus persecutionis, quàm ab universo tolerabat mundo? Estne potentia humana, quæ fecit hæc? ubi est cæcus, qui non videat è manifesto hoc experimento potentiam JESU CHRISTI divinam?

Hoc est, quod Tertullianus ^{Tertullianus} serio ponderavit in capite quinquagesimo admirabilis sui Apologetici: *Sola Ecclesia persecutionibus stetit.* Nonnisi Ecclesie est confirmari persecutionibus sibi ab universo inflictis mundo. Omnes aliæ Monarchiæ quassantur

fantur, dum oppugnantur, & corruerent, nisi ruerent in arma, seque defenderent ac resisterent. Non nisi Monarchia Iesu Christi est, quæ tolerando omnia absque resistentia, stabilita & solidissime in universo orbe: *Martyrius coronata est.* Ipsa conorata est honore & gloria, per probra & infamias, quas in suis perpessa est filii: accepti sunt ipsi velut scelerati, eadem tolerarunt supplicia, quorum condemnantur proditores, sacrilegi, paricidæ; & tantum abest, ut hæc probra ipsorum macularint gloriam, ut cineres ipsorum sint in veneratione, ipsorumque laudes & encomia in universa decantentur sæcula. An humanum hoc est? Siccine tractantur scelerati, qui maectati sunt per manus carnificum? Non nisi Iesus Christus solus est, qui, cum suam noverit extollere & sublimare gloriam in crucis suæ solio, in ignominiarum suarum medio facultatem habet eadem ratione illustrandi fervorum suorum honorem & gloriam: *Crudelitas illecebra est se-*

Pulchra consideratio Tertulliani circa id, quod augetur Ecclesia persecutionibus.

ta. Quando Ecclesia crudelius afflicta est à persecutorum rabie, tunc majoribus affluebat illecebris, quibus ad sui trahebat amorem: & per prodigium omnino oppositum affectibus & effectibus naturæ, quæ abhorret aspicerere reum torqueri, illi, qui Christianum intuebantur cruciari,

cruciati sunt & ipsi sanctam quædam invidiam & vehementi succensi desiderio in societatem veniendi felicitatis illorum, ut plures videre fuerit, etiam infideles altum exclamantes: Ego sum Christianus sicut ille, ego patiar quoque sicut ille. Quis non videt effulgere ex hoc manifestè splendoris divinitatis Iesu Christi? An natura ejusmodi inserere potest animo affectus & sensa? *Plures efficiuntur, quoties metimur.* Quando metimur, tunc ferimur, & quando minui-mur, tunc augemur; Christiano, cui quid absconditur, plurimum adsciscitur; ex morte duntaxat unici, nascuntur quantocumque quingenti. Quæ virtus operari valet tam ingens prodigium, nisi manus ejusdem Dei omnipotentis qui è paucis frumenti granis projectis in terram, singulis producit annis messes copiosas, quibus nostri dum operiuntur campi, magni aperiuntur nobis thesauri? Semen est sanguis Christianorum. Ita unica sanguinis gutta à Christiano pro gloria divini sui Magistri effusa, pollebat virtute plures progignendi Christianos?

Quid dicis ad hæc magne Politices Magister? an invenis, potuisse hominem simplicem stabilire Monarchiam adedè amplum in universo orbe absque apparatu armorum, sed armorum

rum usum prohibendo suis : non trucidando inimicos , sed permittendo trucidari suos per repetita decies centena millia ab inimicis , velut agnos absque defensione . Si JESUS CHRISTUS non esset DEUS omnipotens , an imperare hâc ratione potuisset in

orbe per tot elapsa jam sæcula ? Fateor, inquit mihi , valdè evidenter ex hoc meum convinci animum . Sed an forsan aliis usus est mediis æqualis cum armis potentia ad stabilendum regnum suum ? Videamus.

ARGUMENTUM.

JESUS CHRISTUS stabilivit Regnum suum in terra absque divitiis.

ARTICULUS II.

Potentia divi-
tiarum.

AN effundendò divitiarum thesauros in manus populorum JESUS CHRISTUS se Regem fecit agnosci , & adorari ceu DEUM ab universo mundo ? Verum est , sapius obtineri potentia auri , quod comparari non poterat valore ac robore ferri ; & quod æneorum vis tormentorum dejiciendo civitatum muros conficere non poterat , promissos frequenter confecisse thesauros , & apportatum aperuisse aurum victoribus portas . Sed quando nonnisi maxima exhibetur paupertas , quæ à cunctis summæ miseriæ censetur nomine , an medium sit lucrandi homines , vel potius absterrendi eos ac horrore percellendi ipsorum animos ?

Impotentia
paupertatis.

Si verum est , argentum summâ pollere potentia , quæ impetret ubique ac impetret obtemperari sibi ab omnibus : *Pecunia*

obediunt omnia ; verum quoque est , paupertatem maximâ languere impotentia , cui facultas non sit , nisi ut afficiat miseros , deprimat , humiliet , submittat , obedire omnibus cogat , omniumque plantis suos subternat affectas ; & si paupertas in plebe ejusmodi est , quid erit in Principe , quid in Monarcha ? Si talis exspoliando semetipsum omnibus divitiis , & desiderando eandem in subditis suis exspoliationem , prætenderet hâc ratione regnum stabilire amplissimum & inexpugnabile in universo orbe , nonnè diceretur prætere ipsum quidquam impossibile ? Et nihilominus debili huic fundamento suum inniti voluit regnum JESUS CHRISTUS , ut conferret illi firmitatem cunctis stabilem & inconcussam sæculis.

Nonnisi omnipotentis DEI erat opus , immensam terræ molem

Job. 16.

JESUS CHRISTUS
fundavit suam
Ecclesiam
super nihilum.

lem ædificasse & exstruxisse super nihilum, quod non nisi ipsissima est imbecillitas: *Qui appendit terram super nihilum.* Et non-

nisi JESUS CHRISTUS DEUS-HOMO est, qui magnum Ecclesie suae ædificium erigere potuit innixum ceu fundamento, paupertati, quæ non nisi contemptibile est nihilum coram oculis hominum. Nonne hoc magnum in admirationem rapuit Apostolum, qui fideles in eandem rapere volens ob magnitudinem vocationis suae ad Christianismum, dixit illis: Videte fratres mei ingens vocationis vestrae prodigium, & considerate, quod noluerit DEUS adhibere potentiam mundi, nec uti sapientiam hominum, sed non nisi elegerit ignominias crucis suae, & ipsamet imbecillitatem, paupertatem & simplicitatem, mansuetudinem, patientiam, impotentiam, & id quod in æstimatione hominum habetur pro nihilo;

I. Cor. I.

Ea quæ non sunt, ut destrueret ea quæ sunt, nempe magnum hoc Gentilitatis ædificium, & suam exstrueret Ecclesiam, adversus quam omnes mundi potestates & omnis inferorum rabies prævalerent nunquam. Judicam ipse, an JESUS CHRISTUS conficiens rem tam absolute impossibilem hominibus, non evidenter suam ostendat divinitatem?

Quando vocabat homines ad sui sequelam, non fecit hoc promittendo illis magnas divitias, aut magnos honores, aut magnas voluptates; sed dicebat illis: si quis voluerit venire post me, renuntiet omnibus, quæ possidet, & distribuat ea pauperibus, & quotidie portet crucem suam, & sequatur me. An potentes hæc sint illecebræ trahendi post se mundum? quis mundi dominus vel unicum invenire posset famulum, si diceret ipsi: Quod si meis devovere te velis obsequiis, non solum te non faciam divitem, sed exuam te omnibus bonis tuis, & onerabo te laboribus, miseriis, afflictionibus usque ad finem vitæ tuæ. An quenquam hæc conditione sibi famulaturum inveniret? Et nihilominus JESUS CHRISTUS, cum aliud nihil promittat suis, trahit post se mundum universum: *Ecce mundus totus post eum abiit.* Quid dicere ad hoc potest tota mundi politica, dum ita se videt invertam? nonne invita fateri debet, non esse hoc opus hominis, sed digitum DEI esse hic? O arcana & incomprehensibilis potentia Spiritus DEI! O admirabile consilium, omnem hominum confundens sapientiam!

JESUS CHRISTUS
atrahit homines,
non illis
promittens
nisi miseras.

Joan. 12.

Sed nonne dicis, resumit hic noster Politicus, ipsum promississe suis, quod largiri ipsis velit magnas divitias post hanc vitam, usque

Deum esse oportet ad persuadendum hominibus ea, quæ non sunt verissima.

usque adeò, ut unusquisque possessurus sit regnum suum. Quid ergò non faciat homo, qui spe lactetur totum olim possidendi regnum? Verum est, dixi ipsi: sed quomodo persuadere illis poterat rem, quæ tam modicum habebat verisimilitudinis? An crederes homini tibi dicenti: Desere cuncta bona tua, expone te cruciatibus, & crudelem tibi mortem in gratiam mei, & post hæc locupletabo te, teque reddam beatum. Non est homo in orbe, qui persuadere hoc possit vel uni hominum. Ille ergò, qui persuasit id ipsum tot millionibus hominum, plùs erat, quàm homo; necessario debebat esse Deus, ut talem imprimeret affectum animabus adeò contrarium sensibus, adeoque superiorem omni humanâ ratione.

Nihilominus, prosequitur hic mundi sapiens, non videmus, regnum Jesu Christi tantæ esse paupertatis, cum ipsius Ecclesia tantis abundet divitiis. Mirum non est, totum mundum curre post ipsum, seque velle ipsius devovere obsequio; non attrahuntur sanè illecebris paupertatis, sed desiderio divitiarum: siquidem advertunt, se hæc ratione obtenturos absque labore possessionem magnorum reddituum, suoque jucunde victuros commodo: facillè admodum est magnam sibi comparare famu-

lorum catervam, ubi tam largâ donantur mercede. Sed an multi adhæsuri essent Jesu Christo, si nihil ab eo referrent commodi; quid putas?

Ad hoc respondebo tibi, non esse divitias, sed paupertatem, quæ fundaverit Ecclesiam Jesu Christi; sed nec divitias esse, quæ fulciant & conservent ipsam; imò nec has esse, quibus vel perficiatur, vel augeatur. Prorsus ex opposito certum est, quòd sicut Monarchiæ temporales innituntur & fulciuntur divitiis, sic illa Jesu Christi, quæ æterna est, suum inveniat robur, suam perfectionem, suam amplificationem in paupertate; & dici potest, divitias illi semper plùs obfuisse quàm profuisse. Nunquam ipsa fuit fortior, nisi quando fideles cuncti nihil possidebant proprium, & singuli sua vendentes bona, illorum afferebant pretium ad pedes Apostolorum: siquidem tunc Ecclesia, quæ non nisi parvo adhuc constabat Christianorum numero, invincibilis erat cunctis tum humanis, tum infernalibus potentiis. Nunquam majores fecit progressus Evangelium, nisi quando alia bona non habebat administranda, nisi salutem animarum & gloriam Jesu Christi, nec aliud quærebatur commodum, nisi honor pro illo patiendi: tunc enim fideles tantò ditiores erant fide,

zelo,

zelo, sanctitate, & omnibus celestibus bonis, quanto pauperiores erant facultatibus terrenis, cum purissimum amoris Dei aurum totus fuerit thesaurus, cui cor suum devovebant totum.

Nunquam Ecclesia fuit potentior, quam quando fuit pauperior,

Hoc paupertatis suæ circumfusa statu fundebat hostes suos, in suis triumphans pugnis, destruebat Gentilitatem, diffundebat imperium JESU CHRISTI in regiones & regna infidelium, acquirebat ipsi ditiones & regna. Primus Christianorum Imperatorum Constantinus Magnus, qui incepit locupletare Ecclesiam, majorem, quamvis innocenter, movit ipsi persecutionem, illamque magis periculosam (etli crudelis non videretur) quam Nerones, & omnes Gentilitatis tyranni. Abundantia bonorum temporalium peperit imminutionem spiritualium: cœpit imminui zelus gloriæ Dei & salutis animarum, dum supereditata est occasio, occupandi se commodis magis sensibilibus; & Ecclesia, quæ antea metuebat nihil, cum nihil haberet, quod perderet, incepit timere potestates sæculares, eòquod haberent, ubi eam apprehenderent, bonorum temporalium occupationem.

Ingentia mala, quæ pepererunt bona temporalia in Ecclesia,

Initium divitiarum in Ecclesia aperuit januam avaritiæ, quæ est radix omnium malorum, sicut ipsam magnus nuncupat Apo-

stolus; & reverà quantæ exortæ sunt ab ea malorum horribilium legiones, quæ miserrimam conciliârunt Ecclesiæ Dei jacturam?

Hinc extinctio veri Spiritus JESU CHRISTI, qui est sanctæ Ecclesiæ anima: divinus hic Spiritus non spirat nisi paupertatem, humiliationem & afflictionem, pro eo, quod visus sit, & adhuc videatur dominari spiritus avaritiæ, ambitionis & voluptatis in tot personis, quæ istas immoderationes nutriunt & alunt ex abundantia bonorum Ecclesiæ.

Hinc Simonia & negotiationes fordida ac abominabiles beneficiorum, quæ toties gemitus expresserunt & lamentationes universæ Ecclesiæ, illamque extimularunt ad cogenda plura Concilia, quæ suis anathematibus ferirent infernale hoc monstrum. Et nihilominus ita ex integro nunquam suffocare id potuit, quin semper e suis renasceretur cineribus.

Hinc infelicitas tot Principum sæculi, qui vehementissimo obcœcati avaritiæ affectu, sæpius violentas manus injicere sunt ausi thesauris Ecclesiæ, & toties severissimè etiam mulctati sunt à manu Dei.

Hinc ruinæ irreparabiles Provinciarum & Regnorum prorsus integrorum, quæ naufragium fecerunt in fide, quæque rescissa sunt à corpore Ecclesiæ: nonnè hujus

hujus lamentandum prostat exemplum in Regno Angliæ? Quis ignorat, unam maximam difficultatem, quæ semper fuerunt & semper erunt restabliendi hic fidem Catholicam, esse abundantiam bonorum Ecclesiasticorum, quæ cum iniquè occupentur à potentissimis quibusque, hi nunquam in illorum consentient restitutionem.

Hinc denique damnatio æterna tam ingentis multitudinis hominum, eò quod abutantur bonis Ecclesiæ, firmissimè sed falsissimè persuasi, se uti illis posse eadem prorsus ratione, quâ suò utuntur patrimonio, non considerantes, quid Deus illis dicat per os sanctorum Patrum Ecclesiæ, sancti Augustini & sancti Bernardi. Primus sermone ducentesimo decimo nono de tempore inquit: *Id quod nobis residuum*

S. Augustin. serm. 219. de temp. *est ex victu & amictu congruo, non impendere debemus luxui, sed reponere in thesaurum cæli per Eleemosinas: quod si non fecerimus, diripimus bonum*

Maximum periculum eorum, qui possident bona Ecclesiastica. *alterius. Hæc sententia maximi Ecclesiæ Doctoris nonnè evelle- re deberet omnes avaritiæ radices ex corde omnium, quicunque suæ curam gerunt salutis?*

S. Bernardus Epist. 2. ad Fulconem. *Et S. Bernardus dicit adhuc clarius: Dignum est, ut, qui altario deservit, de altario vivat, non autem ut de altario luxuriet, ut de altario superbas, ut inde compares tibi fræna aurea, fellas depictas, calcæria deat-*

gentata, varia griseaque pellicea è collo & manibus, ornatu purpureo diversificata. Denique quidquid præter necessarium victum ac simplicem vestitum de altario retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est. Quid vehementius dici possit?

Ubi est ergò spes salutis pro tam ingenti turba hominum, qui omnino turgidi & abundantes bonis Ecclesiæ, minimam eorum partem effundunt in manus pauperum, nec in opera misericordiæ? sed omnia abliguriuntur vanitatibus & voluptatibus vitæ omnino sæcularis & profanæ. Quam rationem reddent Jesu Christo de rapina bonorum suorum?

Concredideram tibi vineam meam, ut excoleres illam & proventus reciperes ex ea, permit- tens tibi sumere ex illis, quantum tibi pro honesta & congrua sustentatione fuerit necessarium, hæc lege, ut residuum meo impenderes servitio, ad nutriendum me in personis pauperum & conservandum domos meas, quæ sunt Ecclesiæ: quid fecisti cum illis? Recepisti tantum tali anno & tali loco (reponamus id, quod opus tibi fuerat, ut honestè vivere posses) quid egisti cum residuo, quod tuum non erat juxta doctrinam Patrum? Tali anno recepisti tantum bonorum meorum, & in tali anno tantum. Ubi est usus, in quem impendisti illa?

Exprobratio, quam Jesus faciet dissipantibus bona Ecclesiæ.

illa? an induleram tibi illa, ut educeres ex eo exercitus adversum me, ut potentem te redderes & expeditum ad committendum facile crimina, ad insultandum cruci meæ, passioni meæ, paupertati meæ, & portandum quasi in triumpho vanitates & voluptates sæculi?

Non quæro ex te, quomodo dederis operam culturæ vineæ meæ, cujus reportabas fructus? sed quid contuleris industriæ, ut meam promoveres gloriam? quæ tenuerit te sollicitudo reparandi meas Ecclesias, mea facella, meas domos, quas video minitari ruinam? quam ostenderis zelum in promovenda salute animarum pretioso meo sanguine redemptarum? quidve boni spiritualis reddideris illis, pro bonis ipsorum temporalibus, quæ devorasti in conviviiis, vitam ducens divitis helluonis? siquidem circa hoc quid poteris mihi respondere? Vidi te mittentem manum in thesauros meos, ut dissipares illos in helluationibus, ludis, vanis sæculi curiositatibus, cunctisque sensuum deliciis; tu, quem portare oporteret crucem meam, cum meis adornes te insignibus & vestitiis, ut ita loquar, tesseriis. Vidi te esse scandalo Ecclesiæ meæ, qui debueras ipsi esse honoris; & sustinui te: Tu eras mihi opprobrio, mihi dedecori, quem meæ tangere

debuerat cura gloriæ; & permisi te agere: Tu perdidisti, vel saltem perire permisisti tot pauper-culas animas, quas redemeram meæ pretio vitæ, mei lytro sanguinis, tu, cujus partes fuerant deducere ipsas ad cœlum, cum ob hoc tuam receperis mercedem ac præmium: illæ modò lugent in abyssis inferni, undè perpetuò efflagitabunt vindictam adversus immanitatem tuam: Ego te non multavi!

Sed saltem misereberis mei, qui mea tuis manibus consignata tenes bona? Toties me tuis coram exhibui oculis in persona pauperum, extendens ad te manus, teque obsecrans, ut ex eo levem mihi tribueres portionem, quod tibi tantâ erogaveram cum largitate: tu nonnisi durum exhibuisti te mihi, munificum econtra & prodigum in equos & canes, quos impinguasti, & meos permisisti mori præ fame filios? Tu domus tuæ parietes pretiosis adornabas aulæis; & filii mei prorsus nudi tremebant præ frigore & ingemiscebant præ miseria. Tu tua adimplebas curiosis vanitatibus conclavia, & filiis meis deerat omninò palea ad cubandum in vilibus suis tuguriis?

Lubens scirem de innumeris hominibus possidentibus Ecclesiæ bona, tamque indignè dissipantibus illa, an credant se esse ipso-

Crimen enorme eorum, qui abutuntur bonis Ecclesiæ.

Bona Ecclesie
sunt mala
ipsius.

ipsorum dominos, pro eo, quod illorum tantummodo sint œconomi? Lubens nõsem ex iis, quid responsi dare poterunt in iudicio DEI tantis hisce interrogationibus, tantisque aliis sibi proponendis? Et exin quis diffitebitur, illa, quæ nuncupantur bona Ecclesie, multò melius Ecclesie mala posse nuncupari? profectò si benè consideraveris horrendas, quas divitiæ conciliârunt iacturas tum Ecclesie universali, tum innumeris ipsius filiis, maximo exin percutus horrore ingemiscendò dices: Ubi es, ô sacra paupertas, quæ prima posuisti fundamenta Ecclesie, quam tam firmiter stabilieras super unicam virtutem & Spiritum JESU CHRISTI, quàmque conservaveras tam longo tempore in innocentia sua? Divitiæ terræ, bona caduca, ut quid insinuat is vos in gremium ipsius tam abundanter, ut corrumpatis ipsam?

Magna bona
quæ ex bono
usu bonorum
Ecclesie evenerunt,

Hoc satis fuerat ad demonstrandum clarissimè Politico nostro, non fundâsse JESUM CHRISTUM suam super divitias Ecclesiam, sed supra paupertatem; & benè cognovit, quod qui spiritum paupertatis denuò stabilire potuerit in Ecclesia, evellens e cordibus eorum, qui possident

ipsius bona, avaritiam & eorundem bonorum concupiscentiam, ita ut suis soluti affectibus immoderatis, converterent eorum malum in usum bonum juxta mentem CHRISTI JESU, restitueret meliùs quàm unquam pristino flori Ecclesiam, quæ vivacius semper floruit & viguit spiritû paupertatis & contemptû divitiarum: impediretur quoque hâc ratione perditio, & procuraretur salus animarum excedentium numero plures milliones, & innumera bona exercerentur opera, quæ sic negliguntur.

Cùm igitur verum sit, dixi ipsi, quod JESUS CHRISTUS non fundaverit suum in mundo imperium, nec per potentiam armorum, nec per abundantiam divitiarum, quid indè concludendum, nisi quod id effecerit per infinitam suæ potentiam divinitatis? Respondit mihi, quod benè impendere potuisset ad felicilandum auspicato eventû suum consilium, facundiam inusitatam, quæ quandoque excedit viribus & divitiis & arma ad omnium sibi animas conciliandos. Sed oppositum ipsi demonstravi.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Iesus Christus nullis usus est Oratoribus ad stabilendum Regnum suum in mundo vi ac robore eloquentiæ humanæ.

ARTICULUS III.

Imperium Cæsarum firmiter stabilitum erat in mundo vi ac potentiâ armorum; illud dæmonum firmiter adhuc stabilitum fuit supra animas hominum vi ac valore superstitionum, quæ dominabantur ubique, quæque summa cum religione observabantur velut oracula cæli.

Non erat Imperium Cæsarum, quod Iesus Christus aucupabatur, & ideò mirum non est, quòd usus non fuerit armis materialibus ad expugnandum illud. Imperium erat dæmonum, quod destruere volebat, ut suum super ruinas ipsius imperium fundaret, seque ostenderet supremum Monarcham, Principem ac DEum animarum. Hinc est, quod magnus Apostolus dixerit:

2. Cor. 10. *Arma militiæ nostræ non carnalia sunt; eòquòd non corpora, sed animas expugnare ac vincere statutum sit nobis. Hinc cælum armans Apostolos in die Pentecostes, non misit illis gladios, dum ipsos misit ad expugnationem mundi, nolens ipsos adhibere manum ad effundendum sanguinem è venis, sed misit ipsis*

Cur Iesus Christus dederit Apostolis linguas pro gladius.

linguas, volens, ut adhiberent verba veritatis, ad educendum errorem & ignorantiam ex animabus.

Verùm oportuit cælum mittere has linguas divinas, quia nulla in terris erat lingua, id est, eloquentia humana, cui vis inerat ingens hoc opus feliciter exaltandi: Contribuebant omnia ad conservandum firmiter imperium, quod exercebat in animas diabolus. Erant inprimis sensus exteriores, quibus plerique homines se moderabantur, qui fortiter pugnabant pro iis, & mundo persuadebant, aliam non esse divinitatem, nisi Deos aureos & argenteos, æreos, lapideos, ligneos, quos volebant, quosque interdum audiebant pronuntiare sibi oracula voce sensibili.

Erant voluptates corporis, qui-
bus totus propensione naturali
inhiet mundus: siquidem dolo-
sâ hâc tenebantur malitiâ, ut sibi
persuaderent, voluptates esse res
divinas, adeoque esse Deum e-
brietatis & epularum, qui erat
Bacchus; esse Deum vindictarum
& homicidiorum, qui erat
Mars; esse Deum furtorum & frau-

Quàm firmiter stabilitum fuerit imperium dæmonum in mundo.

fraudum, qui erat Mercurius; esse Deum etiam impudicitiarum & voluptatum carnalium, quem viri sanctè possent imitari, qui erat Jupiter, & insuper Deam, cujus vestigia decenter premere possent foeminae, quae erat Venus. An captivare & constringere poterant homines catenis fortioribus, quam illis, ubi inclinationes naturae corruptae & iura religionis tam bene conveniebant?

Et quod magis ipsorum confirmabat causam, habebant pro se lumen rationis humanae, quae cum attollere se supra seipsam non posset ad cognoscendum res divinas, facile quaedam inducebatur verisimilitudine & externae specie ad tribuendum divinitatem rebus humanis. Videbat ipsa idolis exhiberi obsequia magno cum splendore caeremoniarum, adorari ipsa à supremis mundi potestatibus, Imperatores ipsos illis immolari propriis manibus victimas. Videbat Sapientes, Philosophos doctissimos confirmare & approbare illa speciosis rationibus, sicut & facundissimos Oratores, qui illorum elogia aureis deprædicabant verbis. Videbat denique ritum publicum, consuetudinem universalem, & exemplum multitudinis trahentis post se omnes alios in particulari, eâ ratione,

quâ torrens è vertice montis dilapsus trahit omnes post se aquas eadem præcipientes inundatione. Nihil hic melius stabilitum erat, quam magnum hoc dæmonum in omnes animas imperium: quæ ergò potestas satis habebat virium ad illud evertendum?

Si Iesus Christus illud destrue-
re volens, egisset velut homo & humanis uti voluisset mediis, plures legiones facundissimorum Oratorum, & sapientissimorum Philosophorum non suffecissent, nec habuissent sat roboris ad concutiendum illud vel modicum; videre fuisset pugnare eloquentiam contra eloquentiam, rationes contra rationes, verborum strepitus & disceptationes nunquam intermissas, in quibus veritas discerpitur quidem, sed non discernitur, ad hoc ut agnosceretur, & nemo ex illis cedere, herbamque porrigere voluisset. Sed vide prodigium: Eligit solum duodecim viros pauperes nullâ exarmatos facundiâ, nullâ imbutos literaturâ humanâ; suo duntaxat verbo, & verbo simplicissimo ipsorum instituit ora; & unico hoc instructos apparatu mittit ipsos ad expediendum magnum hoc momenti maximi negotium.

Imaginare tibi, in occursum tibi venire S. Apostolum

Iesus Christus non usus esse loquentiâ humana ad lucrandos animos.

Quantum
portentum
videre eun-
tem sanctum
Petrum Romam, ad sta-
biliendum illi
imperium JE-
su Christi,

lum Petrum, quando Romam versus suum dirigebat iter: vidisses hominem simplicem, qui pedester incedens & malè vestitus, carebat & armis & argento & societate, solus ambulans, destitutus omnibus, verba faciens tecum eâ facundiâ; quæ expectari potest à sene quodam piscatore, qui suam contriverat vitam inter remos & retia pauperis alicujus naviculæ.

Quo vadis miser homo! Vado Romam. Quid ibi facturus? Vado instructurus totam hanc magnam civitatem, illumque edoctrurus religionem, quam non noverat hucusque. Sed Roma instructa est in omnibus, à sapientissimis, quos mundus amplectitur viris; ipsa est centrum cunctarum Religionum totius universi. Non est DEus in mundo, quem non agnoscat, quem non adorat. Demonstrabo ipsi, quod ignara sit & supersticiosa, ostendamque ipsi DEum, pro quâ dimittet cæteros omnes. Vah! quis est iste DEus, quem annuntiare ipsis voles? Est homo, qui natus est pauper in stabulo, qui pauper vixit, qui que mortuus est in cruce, condemnatus à Pilato Præfide Romanorum, & supremo affectus supplicio à Judæis. Vah! miser & simplex homo, quis talia te proponentem audiet? inures ipse tibi notam stultitiæ.

Quid dices ipsis, ut fidem adhibeant, ipsum esse DEum?

Dicam ipsis, quod ille sit omnipotens Creator cœli & terræ, quod sit supremus Dominus, qui dederit ipsis esse, quod teneat vitam & salutem hominum in manibus suis, quod commune sit remedium omnium peccatorum in mundo, & universalis omnium mortalium Redemptor, quodque aliquando comparandum sit illis omnibus coram tribunali justitiæ ipsius, ut judicentur ab illo juxta opera sua; quod duas æternitates suis constringat manibus, unam beatam & infinitis plenam bonis, ad largiendum hanc bonis, & alteram infelicem ac horrendis refertam tormentis, ad infligendum hanc malis.

Sed quam rationem, quodve argumentum afferes illis, ut inducas ipsos ad credendum, hæc esse vera? aliam afferre non possum rationem, nec efficacius allegare argumentum, nisi quod ipsemet hoc dixerit, isque infinita sit veritas, cui omnes mortales credere teneantur.

Dic mihi ergo, quo uteris artificio, ut persuadeas ipsis fidem, quæ tam parum habet verisimilitudinis, quæque ipsi repugnat sanæ rationi? Non aliquo utar artificio, sed dicam ipsis omnino simpliciter, quod oporteat ipsos deferere suos omnes falsos DEos,

Mirabilis
concio sancti Petri.

Deos, contemnere omnes splendidas paganæ suæ superstitionis caeremonias, condemnare omnem falsæ suæ religionis doctrinam, ut credant in IESUM Christum, velut solum verum DEUM, quem oporteat adorare; quod oporteat ipsos immutare mores, alia sequi placita, alia tenere scita, alium amplecti agendi & vivendi modum, & totum operari contrarium ei, quod operantur modo, ut sub ipsius vivere possint legibus, ipsum sequi, ipsius vitam imitari? an tantis ipsa abundat illecebris, ut tanto totum succendat mundum desiderio amplectendi ipsam? Non; siquidem ipsa exalta est in paupertate, in humiliatione, in persecutionibus, in afflictionibus.

Omnis sapientia mundi se opponit IESU Christo.

Verum an consideras, quinam sint illi, quibus ejusmodi res proponere tibi stat fixum animo? an nosti tria hominum genera esse in mundo? Nonnullos magnates, potentes, divites: alios sapientes, doctos, & politicos in primis gnaros: aliquos voluptarios, in luxum ac delicias effusos. Potentes & nobiles non sunt idonei, ut recipiant legem ab aliquo, cum ipsi prætendant suarum esse partium, condere & imponere leges aliis; divites submittere se non volent, nec se humiliare, eòquod credant se esse mundi Deos & omnia de-

bere subesse sibi. Sapientes & docti admittere nolent disciplinam & instructionem ab homine simplici, cum videantur sibi præripere palmam excultissimis quibusque & geniis & ingeniiis, solos se esse sæculi soles, cunctaque sua effata accipienda esse velut oracula. Et voluptuarii tandem, qui solos beatos se credunt, qui invenisse se putant, quam alii inquirunt, felicitatem, adeò contenti sunt secum ipsis, ut pro nulla re suam vellent immutare conditionem. An omnes tuo voles inflectere verbo, sicut inflecti solent arundines vento. Aliis ergò tibi opus esset illecebris fortioribus, aliis honoribus, aliis divitiis, aliis scientiis, aliis voluptatibus, aliisque prærogativis magis allicientibus, quas illis promittas, ut ipsos obstringas ad dimittendum illas.

Non, nullâ ipsos lætabo spe, toto tempore vitæ, nec honorum, nec voluptatum, nec divitiarum; econtrario dicam ipsis: Si sequi vultis IESUM Christum, totum commodum, quod sperandum & expectandum vobis sit in hac vitâ, est, quod magni tolerandi vobis erunt contemptus, nemo non oppugnet vos, sævis exagitabimini persecutionibus, trademini iudicibus, condemnabimini velut facinorosi & nefandorum criminum

num rei, moriemini fortassis per manus carnicum, alii suspensi, alii combusti, alii ense percussi, alii in bestiarum morem dilaniati, discerpti, excarnificati.

Omnis voluptas, quæ exspectat vos, dum insistere voletis vestigiis Iesu Christi, erit, renuntiare omnibus sensuum illecebris, mortificare absque intermissione vestra corpora, portare crucem penitentiae cunctis diebus vitae vestrae.

Denique omne, quod ex eo in vos proficiscetur lucrum quoad vivetis in mundo, est, quod omnes vestras diripient facultates, vestras vos exuent muneribus, vestras addicent fisco domos, ignominose vos vendent velut mancipia, vel è vestra relegabunt vos patriam in insulam quandam desertam, ubi deserti vitam spirabitis, quoad exspirabitis, miserabilem. Ecce omnia, quæ promittere possum iis, qui adorare volent, quem annuntio, Deum; hæc namque ratione exceptus fuit ipsemet in hoc mundo, dicens nobis; quod non oporteat discipulum majorem esse Magistro, nec blandius accipi servum suo Domino.

O Deus! qualis hæc concio, quæ fieri debeat coronæ Magnatum, Sapientum, divitum, voluptuariorum, innumerorum hominum, qui non nisi repleti sunt spiritu sæculi! Ubi estis vos

insignes mundi creatores? Quid videtur vobis de hoc eloquentiæ genere tam apto ad dissuadendum id, quod vult persuadere, & ad conciliandum summum horrorem ab eo, cujus adnititur conciliare amorem. Quis vobis de tantâ ipsius fortitudine sensus, dum videtis ipsam tam efficaciter persuasisse id, quod volebat, ut fuerit mandatum executioni? Iesus Christus est agnitus Romæ pro solo Deo vero, & omnes Dii falsi expulsi sunt inde in perpetuum; doctrina & omnes vanæ superstitiones gentilitatis sunt abrogatae, & Evangelia audita sunt ibi annuntiari velut oracula cæli.

Monarchæ sustulerunt Crucem Iesu Christi in diadematum suorum verticem, & ex ipsius opprobriis suam constituerunt gloriam: Sapientes suas relinquendo ratiocinationes, scientiis à se acquisitis suos clauserunt oculos, ut captivarent intellectum in obsequium fidei, & crederent res incomprehensibiles intellectui humano: divites suos aperuerunt thesauros, illos distribuerunt pauperibus, ut se ipsos accerferent pauperum numero, plures facientes sequelam Iesu Christi in hæc exspoliationem, quàm possessionem omnium divitiarum mundi: Voluptuarii amplexati sunt crucem penitentiae, & plus volu-

Effectus admirabilis simplicis Prædicationis Evangelii.

Rrr

ptatis

Omnis sapientia humana confunditur.

pratis solidæ invenerunt in fen-
suum suorumque mortificatio-
ne, quàm invenerant, dum le-
nocinabantur ipsis. Didicerunt
homines non timere persecutio-
nes, nec exilia, nec exspoliatio-
nem bonorum, nec tormenta,
nec mortem ipsam pro gloriâ
JESU CHRISTI post obtentam ali-
quando ipsius cognitionem. De-
nique simplicitas sancti Petri &
aliorum Apostolorum exantla-
vit ea omnia, quæ omnis mun-
di sapientia & tota magnorum
oratorum facundia judicâset
prorsus impossibilia. Quid vi-
detur tibi de hoc prodigio.

Conversio
mundi major
est omnibus
miraculis JE-
su Christi.

An quid est, quod magis &
clarius ostendat virtutem divi-
nam & omnipotentem ener-
giam sub simplici verbo JESU
CHRISTI inclusam? Nonne lucu-
lenter hoc demonstrat, ipsum
esse idem Verbum æternum, sa-
pientiam infinitam, & virtutem
DEI Patris sui, qui ad nihilum
loquens, inde omnia extruxit
entia creata. Sanctus Augusti-
nus usque adeo admiratur mo-
dum, quo usus est Salvator in
convertendo mundo, ut credat
id esse ratione quâdam miracu-
lorum ipsius maximum: quid
enim est magis incredibile,
quam videre, hæc ratione cre-
didisse mundum, & cum non-
nisi parvum piscatorum nume-

rum misisset cum retibus fidei
in magnum hujus mundi Ocea-
num, ipsos conclusisse & cepisse
portentosam multitudinem
piscium generis diversi, magnos,
parvos, mediocres, id est, sim-
plicem plebem, doctos, divites,
nobiles, principes, monarchas,
qui omnes adorant JESUM CHRI-
STUM pauperem, contemptum,
passum & pendentem in cruce?
Habeto verba S. Augustini: *Et
ipse modus, quo mundus credidit, si
consideretur, incredibilior invenitur.
Ineruditos liberalibus disciplinis, &
omnino, quantum ad istorum doctri-
nas attinet, impolitos, non peritos
Grammaticâ, non armatos Dialecticâ,
non Rhetoricâ inflatos piscatores
Christus cum retibus fidei ad mare
hujus sæculi paucissimos misit, atque
ita ex omni genere tam multos pisces,
& tanto mirabiliores, quanto vario-
res, etiam ipsos Philosophos cepit.*
Pondera hoc benè, ô magne
mundi Politice, maturius id te-
cum discute, centenis rimare
annis, & dicito mihi, quâ ra-
tione id dari potuisset executio-
ni, nisi JESUS CHRISTUS fuisset
DEUS omnipotens?

Cum ergo nullo uti voluerit
medio, quo uteretur mundi
politica, nec armis, nec divi-
tiis, nec eloquentiâ: quid
dicendum tibi restat,
nisi quod.

ARGU-

S. Augustinus
lib. 22. de
civit. DEI
c. 5.

ARGUMENTUM.

Iesus Christus non stabilierit regnum suum in terra, obsequendò inclinationibus suorum subditorum.

ARTICULUS IV.

Plures Principes accomodarunt se indoli nationum devictarum.

TU credis esse unam è pulcherrimis politici instituti inter principes regulis, accomodare se & indulgere genio ac indoli populorum, seque demittere usque ad ipsos ad obsequendum paulisper ipsorum inclinationibus, ut facilius attollant se super ipsos ad imperandum ipsis, eòquòd nullam experiamur repugnantiam in obsequendo illi, qui nobis obsequitur, quique ostendit fovere se vota, nostris votis fovendi, illisque faciendi satis. Videre erat Imperatores Romanos, quibus placuit vestire se more nationum, devictarum, quamvis visum; idiplis fuerit ridiculum addiscere ipsarum idioma; quamvis hoc fuerit barbarum, accommodare se ipsarum vivendi modo, & quærere oblectationem in rebus, quæ ipsas oblectant, quamvis à genio suo prorsus alienis. Faciebant hoc, quia probe noverant, se nonnisi factos esse Dominos corporum vi ac valore armorum; sed cum dominari quoque vellent ipsarum cordibus, ad melius stabilendum regnum suum, non efficacius

censebant esse medium, quàm indulgere & obsequi omnibus inclinationibus earum.

Plerique Legislatores, qui condere voluerunt leges pro regimine civitatum aut rerumpublicarum, omnem navarunt operam, ut explorarent genium ac indolem populorum, ut formarent ipsis statuta tam suis conformia inclinationibus, ut nullam experirentur repugnantiam in recipiendis illis, & observare illa possent absque magnâ difficultate. Quodnam hoc genus Legislatores, qui reipsa non dabant leges, sed recipiebant eas potius à populis, cum nonnisi statuerent illas, quas anhelabant ipsi! non impares imperitis illis architectis de quibus loquitur Aristoteles, qui accommodabant regulam lapidi, non rectificantes id, quod erat curvum, sed curvantes id, quod erat rectum: an ratione hac speciosum erigere poterunt ædificium? Et quis non videt non minus esse impossibile, moderari feliciter rempublicam, si decernantur nonnisi præcepta, quæ cernuntur cunctis populorum

Plures Legislatores studuerunt suis obsequi.

Rrr 2 incli-

inclinationibus esse consentanea?

Bonæ leges
non blandi-
untur inclina-
tionibus sub-
ditorum, sed
illas dirigunt.

Non fanciuntur leges ad lenocinandum & satisfaciendum inclinationibus populorum, sed potius ad corrigendum & dirigendum illas. Quid foret, si aliquis Princeps caperet consilium eodumque obsequendi cunctis suis subditis, ut illorum quemlibet gubernare vellet, prout placeret ipsi? Quâ ratione redigendi forent in unum corpus, ad constituendam nonnisi unam ex iis Monarchiam? Quælibet natio suas habet inclinationes valdè diversas ab aliis: requirerentur ergò tot leges particulares pro quâlibet natione. In quâlibet inæquales inveniuntur status, quorum genius & propensiones ab aliis differunt maximè; ad satisfaciendum ergò illis tot opus esset legibus particularibus, quot status essent diversi in ista natione. In statuum quolibet non habent singuli eundem genium, eosdem affectus, easdem proclivitates; oporteret ergò ad obsequendum illis tot condere leges particulares, quot contineret quilibet status personas. Et tandem quælibet persona sæpius immutat genium & inclinationes suas, juxta quod immutat vel ætatem, vel officium, vel conditionem, vel negotium, necesse igitur foret incessanter cum ipsâ suam mu-

tari legem, si consolata vivere vellet. Et quænam hæc foret in universo orbe perturbatio?

Non sanè molli hæc & dissolutâ indulgentiâ, quâ obsecundatur propensionibus subditorum, moderari feliciter licet Principi Monarchiam: oportet, ut faciat obtemperari sibi, cumque voluntas sua inclusa sit in lege, ipsa universalis sit regula voluntatis populorum. Non oportet ipsum transgredere rectitudinem legis, ut voluntatibus condescendat subditorum; Nam si nunquam recederet ab eâ, ipsius gubernatio tam æquitati foret consentanea, tam felicitate refecta, ut nunquam invenire liceret in ipsa defectum vel minimum.

Nunquam stabiliit Princeps tam vastum imperium in terra, sicut Jesus Christus; nunquam aliquis tam perfectè suis præparum est obsecutus suorum inclinationibus subditorum: Nam potius reluctatur illis in omnibus, & non est, qui de eo audeat conqueri; imò potius ob id ipsum adoratur ut Deus & amatur ardentè à cunctis fidelibus servis suis, qui non cessant inferre sibi vim, seque ipsos oppugnare, ut obediant ipsi, proprio suo edocti experimento, in hac perfectam suam consistere felicitatem. Ille femetip-

Nunquam
Princeps mi-
nus indulget
inclinatio-
bus subdito-
rum quam
Jesus Chri-
stus.

Joan. 14.

metipsum fecit legem & regulam subditorum suorum, quæ non nisi in tribus consistit verbis: *Ego sum via, veritas, & vita.* Pauca hæc verba, quæ includunt omnia æternitatis circa opus salutis hominum decreta, sunt solidum fulcrum ac basis regni Iesu Christi in terris, cujus ante finem sæculorum non erit finis.

Ego sum via, dicit nobis, sequimini me, omnes me sequi oportet, omnes mea premere vestigia; Ego enim unica sum via, quæ ducit ad vitam æternam, nec alia est via, quæ accedatur illuc: quicumque aspirat eò, per me accedat, necesse est; quisquis sit, cujuscunque nationis, cujuscunque conditionis, cujuscunque animi, cujuscunque indolis, & in quocunque vivat sæculo; oportet omnes indiscriminatim per eandem ambulare viam; qui desectit ab ea, aberrat & peribit in æternum; Ego solus sum via, nec est alia extra me.

Sed Domine, via hæc est nimis arcta; siquidem tu nunquam tenuisti viam latam, id est, tu nunquam vixisti lautè, nunquam in abundantia & commoditatibus vitæ, sed semper arctatus & contentus purâ necessitate, quæ & sapias tibi defuit. Nunquam trivisti viam nec divitiarum, nec honorum, nec voluptatum; sed potius

cuncta tua itinera fuere paupertas, humiliatio, afflictio. An ergò omnes delectu omni remoto vis ambulare per hanc viam? Cum unica sis via, oportet necessariò per hanc incedere, vel renuntiare salutem. Verùm hæc summè adversatur cunctis naturalibus inclinationibus hominum.

At quid saltem non dispensas, nec eximis ab ea Magnates mundi, molles, delicates, ingeniosos, illustri profapia genitos, effæminatè in conditione sublimi educatos? Quæ enim ratione sequi te potuerunt per hanc viam, quæ tam est opposita inclinationibus ipsorum naturalibus. Sed quando vident, diceret tibi, quod ego ipsemet incessem per eam, quid allegabunt pro dispensatione sui? An majores sunt me, illustrioris profapia, delictiores, ingeniosiores, sublimioris me conditionis? Quando vident, me per hanc incesse ex amore sui, abnuere an poterunt ambulare per illam ex amore mei? Si autem amore mei nolint, considerent saltem & benè perpendant, pendere ex eo æternitatem suam. Ego unica sum via, quæ deducere potest ipsos ad æternitatem beatam; reliquæ omnes, quas arripere poterunt, non deducunt ipsos nisi ad miseriam & perpetuò infelicem.

RIT 3

Abu-

Iesus Christus
est sola via,
quam sequi
oportet,

tam
os mi-
duller
tionis
dito-
nam
Chri-

Abusus igitur est & error, persuadere sibi, non obligari omnes ad ducendam vitam Christianam, eòquòd non omnes similis sint conditionis; quod unusquisque ambulare debeat & possit viâ suâ, sibi que formare semitam suâ conformem dispositioni, sicque omnes esse possint boni Christiani pro modulo suo, fraus est, abominandus error est. Non nisi unicus & solus JESUS CHRISTUS est, quem sequi oportet, non nisi unica via est, quæ ducit ad salutem; ipsa recta est, ipsa inflexibilis est, indeclinabilis est. Nemini licet curvare illam, ut incedere possit per eam juxta inclinationem suam; sed oportet omnes renuntiare sibi ipsi, & proprias suas dimittere propensiones, ut amplectantur illas viâ hujus; nemo enim unquam invenit viam cœli, naturales suas sequendo inclinationes.

Hæc veritas erat ultra caput nostri Politici: siquidem objecit mihi, nec æquum esse, nec possibile, quod omnes indifferenter eadem incedant via. Nonne oportet habere Principem omnis conditionis, & diversi instituti subditos in regno, suo quorum unicuique libertatem concedat vivendi more suo, ratione suâ? Quid enim foret, si omnes reducere

vellet ad eandem vitæ formam & normam? sed capiebat id malè: siquidem differentia est inter Principes sæculi, quorum regnum est extrinsecum & imperans corporibus, & JESUM CHRISTUM, cujus regnum est internum & dominans animabus.

Verum quidem est, Principes mundi considerare plurimum conditiones diversas; nec velle debent, omnes suos subditos æqualis esse instituti, tenere eandem aut similem vivendi formam. Sed JESUS CHRISTUS, cujus regnum est in animas, absque eo, quod attendat diversitates has externas conditionum & institutorum, vult omnes indifferenter ambulare eadem viâ, omnes eodem vivere spiritu, omnes easdem credere veritates, omnes easdem exercere virtutes, omnes eandem fovere spem, omnes ad eundem tendere finem, & omnes eodem in corde suo nutrire affectus. Et sic inter maximam varietatem conditionum & officiorum externorum, quæ concernunt gubernationem Principum sæculi, illa JESU CHRISTI, qui non attendit has differentias, vult omnes animas ejusdem esse conditionis, ejusdem instituti, per eandem incedere viam: *Ego sum via.*

Ad.

JESUS CHRISTUS
vult omnes
subditos in-
perii sui, ejus-
dem esse con-
ditionis re-
spectu sui.

Iesus Christus est sola veritas, cui credendum est.

Adjungit expressè: *Ego sum veritas*. Ne desumas vitæ tuæ interioris lumina & cognitiones extra ipsum: siquidem inuenies ubivis alibi non esse nisi vanitatem, & videbis, quod omnis homo sit mendax. Quando dicent tibi: *Beati divites*, qui habent hinc consolationem suam: quodque suavi modo per hanc viam possit quis procurare salutem suam, ne credas; ego enim dico tibi ex aduerso: *Va vobis divitibus, qui habetis hic consolationem vestram. Quam difficile est divites intrare Regnum Cælorum! Facilius est transire Camelum per foramen acis, quam divitem intrare in Regnum DEI.* Jam hoc fieri non potest nisi per miraculum, & miracula possibilis non sunt cunctis viribus humanis. Et hoc est, quod dixit: *Nisi quis renuntiaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.*

Luc. 6. & 8.

Luc. 14.

Scala sapientia mundi non suadet, nisi errores.

Hæc renuntiatio potest esse vel exterior, quæ peringat usque ad expoliationem actualem omnium rerum temporalium: hanc suadeo, sed non præcipio: vel potest esse interior usque ad separationem perfectam cordis ab omni affectu erga cuncta bona caduca, ita ut anima, quamvis possideat exterius magnas divitias, sit pauper spiritu & voluntate, quasi nihil possideret in mundo; & hoc renuntiationis genus omnibus præcipio, quod

absolutè necessarium est ad salutem. Si repugnet hæc lex inclinationibus veltris naturalibus, memores estote, me eam non condidisse ad obsecundandum & indulgendum illis, sed ad corrigendum & dirigendum ipsas: Et creditote mihi; siquidem *Ego sum veritas.*

Si mundus dicat vobis, permissum esse nobilibus, potentibus, ac iis, qui illustri orti sunt genere, vel qui splendidis præfunt muneribus, amare gloriam, seque attollere super alios: assentior quidem, quod penes exteriora necessarium non sit, occupare tales ordinem & locum inter vernas & servos, cum oporteat quandam esse subordinationem, & quemlibet tenere locum suum; sed si dicat vobis, permissum esse aliquibus amare honorem & vanam mundi gloriam, ne credatis illi, decipit vos. Ego enim ex aduerso dico omnibus: *Amen, Amen, dico vobis; nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in Regnum Cælorum.*

Matth. 18.

Neminem excipio, non discerno inter dominos & servos, inter Principes & nobiles ac commune vulgus: omnes animæ sunt æquales, & omnes eadem obstringuntur ambulare viâ. Oportet ergo omnes suum abstrahere cor ab omni desiderio vanæ gloriæ mundanæ, omnèsque verè exercere virtutem humilitatis.

militatis, saltem intus in animo : oportet omnes agnoscere infinitam suam dependentiam à DEO, seque nihil esse ex nativitate sua, cum omnes æquali ratione prodièrunt è nihilo, & consequenter nihil ipsis debeatur, nisi contemptus; & hoc est, in quo proprie consistit Spiritus humilitatis.

Non attendendum, cuius conditionis quis sit, penes exteriora.

Omnes æqualiter sunt Christiani.

Ne attendas, cujus conditionis sis exterior, sed considera, quod cum omnes æqualiter sint Christiani, omnes æqualiter obligati sint, exercere paupertatem spiritus & humilitatem interiore. Nullum facio discrimen inter maximos & minimos in mundo, nisi quod magni & divites debeant esse magis pauperes & humiles, eoque indigeant virtute magis solidâ magisque heroicâ, ut vivere possint pauperes spiritu in medio omnium suarum divitiarum, & humiles corde in medio honorum, quibus afficiuntur. Ne permittas te decipi vanis illusionibus mundi, nec adulatoriis persuasionibus hominum, nec tyrannide consuetudinis, nec exemplo multitudinis, nec propriarum tuarum inclinationum pondere: Nam reluctantis his omnibus verum est, neminem esse in mundo, cujuscunque sit conditionis, qui obtinere possit salutem absque vera cordis humilitate. Et circa hoc nemini credito, quam mihi; nam *Ego sum veritas.*

Quando dicent tibi; quod liceat quærere vitam magis jucundam, magisque commodam, ad custodiendum te, quantum poteris, à patiendo; quodque ducere tibi liceat dies tuos in omni genere voluptatum, modò innocentes sint & innoxie; ne credas iis, decipiunt te; non enim hæc cœli est via, quam declaravi arctam esse ac difficilem, dum dixi: *Quod oporteat portare crucem suam omnibus diebus vitæ suæ*, id est, quod oporteat pati; *quod Regnum Cælorum vim patiatur & violenti* (id est, qui sibi vim faciunt) *rapunt illud.* Verum ergò non est, quod operari quis possit salutem suam, suam agendo vitam in omni voluptatum genere, modò hæc sint innoxie; cum omnibus indiscriminatim hominibus intinuerim: *Nisi penitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.*

Nec dicatis mihi, mundum hoc non credere, omnesque mundi homines credere contrarium, & ita quidem, ut, quamvis omni studio se munierint contra omnia afflictionum genera, & aucupati fuerint vitam, quantum ipsis licuerit, maxime commodam cunctisque voluptatibus plenam, promittant sibi, se certò ituros ad cœlum, modò enormia non committant peccata. Dico enim vobis, illos plurimum decipi; cum ego sim via, hancque viam

Christianus non debet ducere vitam molliciam.

Luc. 9.
Math. 11.

Luc. 13.

Fraus eorum, qui fugiunt austeritatem.

viam ambulaverim nunquam. Et quando ita se invicem sequuntur ad exploranda media, quibus suis indulgeant & obsequantur inclinationibus, quamvis id innocenter se facere credant, cœci sunt, quorum unus ducit alterum, ut omnes in eandem præcipites agantur foveam. Omnis homo est mendax, & stultorum infinitus est numerus; ne assentire ipsorum opinioni, crede mihi potius; nam *Ego sum veritas.*

JESUS CHRISTUS est vita, extra quam non est nisi mors. Et tandem nobis dicit: *Ego sum vita.* Qui vult vivere, totus esse debet plenus ipso, id est, debet habere ipsius spiritum, ipsius regulas, ipsius affectus & sensa, debet agere, quod egit, & omnes ipsius sequi inclinationes, quæ magis adversantur nostris, quam adversetur dies nocti: siquidem nos propendimus ad aucupandum voluptates sensuum, ipse ad amandum crucem & afflictionem; nos ad sectandum vanos mundi honores; ipse ad immergendum se in profundissimas humiliationum abyssus: nos ad desiderandum ardentissimo affectu abundantiam divitiarum; ipse ad oblectandum se perfectissimâ extremæ paupertatis exspoliatione. Cum igitur divinæ ipsius inclinationes, quæ omnes sunt supernaturales, sint vita animarum Christianarum, sequitur, quod nostræ, quæ totæ terrestres sunt & naturales mors sint spiri-

tus Christiani in animabus. Nos vivere non possumus vitâ Christianâ, nisi relinquamus inclinationes nostras naturales, & induamus nos illis JESU CHRISTI; & quando deserimus divinas ipsius inclinationes, ut sequamur nostras, deserimus vitam ut apprehendamus mortem: Nam quicumque recedit à vita, ingreditur in mortem.

O JESU vera vita animarum nostrarum! quam multi sunt, qui moriuntur tibi, abs eo, quod sentiant ex eo dolorem! Eheu! Nonnè potius abhorrendum, nonnè magis nobis timendum, ne perdamus te, quam vitam nostram corporalem? Cum enim verum sit, te esse vitam, non habere te, est esse privatum vitâ; & verissimum est, quod esse privatum vitâ tali, sit crudelissimè mori. Semper recedimus à te, quando deserimus inclinationes tuas prorsus divinas, ut sequamur nostras omninò naturales; & nos credimus vivere jucundè, quando morimur reipsâ morte multò pejore, quam illâ corporum. Mori igitur est aucupari honores, voluptates, divitias; plerique Christiani sic moriuntur perpetuò, & cœci id non advertunt, dum Angeli in cœlo ipsorum deplorant miseriam, & luctum induunt ob ejusmodi mortem. Bona anima, quæ novit JESUM CHRISTUM, non ignara, ipsum

ipsum veram esse vitam, nihil iratimet, quam pretiosam hanc perdere vitam, nihilque magis curat, quam mori incessanter sibi ipsi, ut vivat illi soli.

Quam exactus sit Jesus Christus in cunctis legibus suis.

Fatendum est, nunquam Principem quemcunque minus indulgisse, minus obsecutum fuisse naturalibus subditorum suorum inclinationibus, eoque quod est contrario adversetur illis ita absolute in omnibus, ut non tantum interdicitur illis illa, quo natura propendet, sed præcipiat etiam hæc, a quibus maxime abhorret. Nihil indulget nec permittit illis quidem actionem inutilem, aut verbum otiosum, aut cogitationem malam. An quid exactius, quid severius sit, quam opponere se malorum etiam minimo? Principes mundi timerent irritare & concitare in rebellionem suos subditos, si nimium refrænerent illos: hoc est, quod firmius alligat & illigat Jesu Christo omnes animas, quæ probe cognoscunt ipsius spiritum. Mirum non est, infirmi tantò plus amant medicum, tantò efficacius affert remedium sanando vulnere, magisque amovendo omni malo idoneum. Et bonæ

animæ tantò magis amant Jesum Christum, tantò minus in ipsis tolerat infirmitatis, & tantò magis obstringit ipsas ad vitæ puritatem.

Ecce tamen maximum imperium, & majus, quam unquam fuerit in terra, cum se extendat in omnes mundi partes; & imperium magis diuturnum, quam esse possit, cum tot ac tantis jam duraverit sæculis; magisque potens, cum invincibile sit cunctis inimicorum suorum viribus. Ecce tibi illud stabilitum, conservatum, amplificatum, florentissimum contra omnia scita politices humanæ, absque armis, absque divitiis, absque eloquentia, absque indulgentia. Quid dicis ad hæc? Estne hoc opus simplicis hominis? An splendidiore opus sit luce ad demonstrandum nobis clarè, quòd ille, qui operari potuit hæc prodigia, sit Homo-DEus?

Fateor, reponit mihi, magnus noster Politicus, omnem hanc agendi rationem esse prorsus admirabilem; sed video aliquid, quod magis adhuc stupendum mihi videtur. Et hoc est.

ARGU-

ARGUMENTUM.

JEsus Christus stabilii Imperium suum in mundo, quando non amplius visibilis erat mundo.

ARTICULUS V.

Ingeus miraculum, quod JEsus Christus infirmus in vita, imperet velut omnipotens post mortem suam.

Quis est hic Princeps, qui cum adeo infirmus apparuerit tempore vitæ suæ, tam potens exorsus sit imperium post mortem suam contra naturæ cursum? Siquidem videmus, cæteros omnes non imperare nisi tempore vitæ: Potentissimi quique, qui terrore confixerant universum, dum vixerant, nihil sunt nec faciunt amplius, dum vitæ exceßerunt. Salomon Regum maximus affirmavit: *Fui Rex in Israël*; id est, Rex fui, sed amplius non sum; breve admodum meum fuit imperium, & potentia mea, quæ apparuit mundo velut fulgur, evanuit velut umbra. Et hic, cujus potentia, quoad vixit, abscondita fuit velut umbra, post mortem suam prodiit quasi sol, è sinu auroræ crescens luculenter, & progrediens in mundo usque ad plenam meridiem gloriæ suæ; & majori cum splendore ipsius apparuit majestas, quando apparere desiit inter homines ipsius persona.

Quando imperasset in universa terrâ majori cum potestate & gloria, quam omnes Reges & Cæsares, ignominiosa ipsius mors debuerat esse sepulchrum & tu-

mulus omnium excellentiarum ejus, & nihil relinquere ipsi, nisi memoriam tam odiosam posteritati, ut nulla nisi per contemptum deinceps fieri debuissent de ipso verba: & oppositum prorsus videre erat, cum maximus hic contemptus gloriosum fuerit initium exaltationis ejus. Siquidem fatis vix cesserat per manus carnificum, in loco infami, in societate latronum, condemnatus per sententiam justitiæ, pro eo, ut acciperetur eorum more, qui sine tam tragico, tamque probroso clausere vitam, mox honorari cæpit velut Monarcha: fuit enim depositus in sepulchrum omnino novum, velut suum in palatium; duo insignes viri, Joseph, qui erat nobilis Decurio, & Nicodemus, qui erat Princeps Synagogæ, sibi ipsis imposuere munus, sacrum illuc comitandi funus, afferri jussis plurimis aromatibus, ad perfundendum odore suavissimo locum istum: collocati sunt milites ad ejus tumulum, velut stativum præsidium circa Principis solium. Quanta magnificentia, quantus splendor in ejus sepultura, cujus mors tam erat in-

Mors crispens sceptrum cunctis Principibus, consignat illud JEsu Christo.

famis, probrosa, obscura! Unde
 est, quod tota gens Judaica, quæ
 tantâ fuerat accensa in ipsum ra-
 bie non impediêrit hæc omnia?
 sed vinci ipsa incepit, dum cre-
 didit se vicisse.

Adorari fecit
 Jesum Chri-
 stum publica-
 tio crucis &
 probrosa
 mortis ejus.

Exin videre erat publicari ip-
 sius gloriam velut illam Dei im-
 mortalis; & allegata fuit ipsius
 crux, ipsius mors, ipsius ignomi-
 niæ, ipsius probra, in medio eo-
 rum, qui ea viderant, velut effi-
 cacissima media & motiva ad
 conciliandos ipsi supremos hon-
 ores; & occulta quædam virtus
 persuasit mundo contra omnem
 verisimilitudinem, ut universus
 orbis amplecteretur hanc fidem,
 sicque ipsius imperium dilatatum
 fuerit in omni terra: fateor, non
 tantum complecti hoc in se ni-
 hil humani, sed insuper nil esse,
 ex quo majori cum splendore ef-
 fulgeat potentia Dei.

Verum ita est, dicebam ipsi,
 quod Deo sic placuerit sapien-
 tiam confundere humanam. Re-
 gnum Jesu Christi est regnum
 gratiæ; nunquam id melius sta-
 bilitum est, quam supra ruinas
 naturæ: continua & nunquam
 intermissa est pugna naturam in-
 ter & gratiam; quando natura
 tenet imperium, succumbit gra-
 tiæ, sicut accidit in omnibus
 mundi servis, & quando gratia
 obtinet sceptrum; oportet suc-
 cumbere naturam, ipsamque de-
 strui, sicut contingit in servis

Dei. Oritur admiratio, quod
 ipsos nunquam non adoriantur
 millenæ calamitates, quodque
 omnia tam inauspicato ipsis suc-
 cedant omine secundum natu-
 ram, ut infelicissimorum accen-
 seantur numero in terris; sed ex
 hoc ipso maximum faciunt pro-
 fectum & referunt fructum ex
 parte gratiæ: quælibet calami-
 tas, quæ nobis videtur destrüere
 illos, est victoria gratiæ supra
 naturam, quæ semper debilita-
 tur, & quando tota destrücta est,
 est gratiæ triumphus & absolu-
 tum imperium spiritus Dei; &
 huc qui pervenerunt, sunt in re-
 gno Jesu Christi.

Quam opposita est conditio ^{Magna oppo-}
 servorum DEI & servorum ^{sitio inter ser-}
 mundi! hi prosperitates suos fi- ^{vos Dei, & il-}
 niunt cum vita sua, & inveni- ^{los mundi.}
 unt ibi initium æternarum
 suarum calamitatum; & illi fini-
 unt afflictiones suas cum vita
 sua, & inveniunt in hoc fine
 principium æternæ felicitatis suæ.
 Felices humiliationes tam parvi
 temporis mox finiendæ, quas
 excipiet gloria finienda nun-
 quam! Et sic res agitur coram
 oculis nostris, quin ponderemus,
 ipsamque cordi habeamus: nam
 qui haberet, protinus videret il-
 lud, quod regnare nuncupamus
 in hoc mundo, splendere digni-
 tatibus, seque attollere super om-
 nes, viam esse, quâ ad nostrum
 pertingamus nihilum; & id,
 quod

quod appellamus obrui miseris, & non nisi male ominatos habere eventus, esse viam, quam Iesus Christus stravit & aperuit nobis ad conscendendum summum verticem gloriæ; esse viam, quam omnes ambulaverunt Sancti, & per illam obtinuerunt possessionem regni.

Imperator Arcadius & Eudoxia ipsius conjux regnabant in mundo non minus gloriâ coronati, quam prosperitate inflati, dum magnum illud Ecclesiæ Orientalis lumen sanctus Joannes Chrysostomus obruebatur laboribus, quos zelus gloriæ Dei & salutis animarum, pro utilitate gregis, ipsius imponebat humeris. Zelus ipsius videbatur ignitus nimium pluribus in aula magnatibus, quibus odio est veritas quæ adulari nescit: mirifica ipsius libertas in arguendis ac increpandis vitiis eoque displicebat Imperatrici, ut lethalem in ipsum conciperet indignationem, & ejusmodi concitaret persecutionem, quam persuadere sibi quis potest fabrefieri posse à potestate tam absoluta, & quidem obcæcato animi impetu præoccupatâ.

Mirabilis triumphus S. Chrysostomi post persecutionem & mortem ipsius.

Post plures ipsi intentatas & ab eo toleratas injuriarum tempestates, quibus obruebatur eo consilio. Ut ipsemet discederet ad querendum pacem in fuga sua, videns Imperatrix, ipsum

hanc in sua invenire patientiâ, ablegavit illum in exilium, in angustum quandam locum Armeniæ, cui alia non est eminentia, nisi quod honoratus fuerit tanti viri præsentia. Et in hoc exilio dilectam suam invenit patriam, felicissimè pœnosam finiens vitam, totus onustus palmis, quas ipsa demetere & reportare fecit ipsum in omnibus pugnis suis. Hucusque non fuerant, nisi tribulationes, nisi persecutiones, nisi contemptus, nisi injuriæ, nisi minæ, & omnis generis miseræ; sed quod sequitur, non sunt nisi honores, nisi gloriæ, nisi triumphus. Tenuit nimirum iter divini sui Magistri Chrysostomus, persecutionibus, sicut ipse exagitatus usque ad mortem, & exin regnare incipiens in morem Monarchæ, velut ipse, ab instanti mortis.

Siquidem quamprimum DEUS vindictas suas in aciem eduxit copias, & omnia ad ulciscendam mortem ejus. servi sui concitavit elementa: horrenda namque dilapsa est grandinis copia, supra civitatem Constantinopolim, velut tot spicula, evibrata in ipsos à cælo in æquissima sua iracundia: quatuor post dies citata est infelix Eudoxia ad comparendum coram judicio Dei, & reddendum rationem de vita à se extincta, quæ sola majoris erat pretii, quam cætera omnia sui imperii; & ipse.

& ipsemet Imperator Arcadius non longè post eadem cum ipsa subire coactus est fara.

Reliquia ip-
sius non pos-
sunt trans-
portari.

Quandoquidem sanctus Joannes Chrysostomus semper vivens & regnans in corde charissimi sui gregis, tanto succendebat ipsos desiderio, fruendi ipsius præsentia, & saltem ipsius possidendi corpus, abripiente sibi cælo illius animam, catervatim accedunt Imperatorem Theodosium juniorem, supplicem ipsi præsentantes libellum exaratum suis supra faciem lachrymis, elata declamatum voce per gemitus & clamores populi: Restituatur nobis thesaurus noster, reddatur nobis charissimus pastor noster; Theodosius obsecraturus ipsis, ablegavit nonnullos è Senatoribus, quibus in mandatis dedit, ut pretiosa & sacra hæc Constantinopolim transferrent sanctissimi viri Lipsana. Vadunt, omnem adhibent conatum sed impossibile ipsis erat dimovendi illa è loco.

Niephorus
l. 14. c. 24.

Soerat. l. 7.
c. 24.

Theodoret.
l. 5. c. 36.

Baron. an.
438.

Theodosius attonitus & commotus ex abnutu, ex repulsa sibi facta à sancto, cogitavit secum, quid faciendum, ut adducerent ipsum ad hoc, quatenus suam se vellet dignari & honorare præsentia. Init consilium cum Proculo successore Chrysostomi in sede Constantinopolitana, & pluribus aliis sanctis & sapientibus viris, ipsisque dicit, statuisse,

se scribere Sancto quasi adhuc viveret, & porrigere ipsi humillimum codicillum supplicem, in quo post factam honoris reparationem, & petitam injuriarum à parentibus suis acceptarum veniam efflagitaret instantissime, quatenus reverti dignaretur Constantinopolim, receptorus ibi solemnes cum magnificentia applausus sibi debitos, suamque reascensurus Cathedram, è qua iniquissime fuerat ejectus. Egregium hoc approbatum fuit consilium, & quantocyus executioni mandatum.

Affertur epistola Imperatoris S. Chrysostomo; legati collocant ipsam maxima cum veneratione supra sacrum ipsius corpus, & prostrati ante ipsum flexo in terram prophete obsecrant, ne obseret aures Monarchæ huic sibi devotissimo, & toti suo gregi amore sui vehementer accenso, instantissime supplicantibus. Quatenus Ecclesiam suam consolari suam velit præsentia. Annuit illis & amoveri se sinit absque difficultate; supponunt humeros pretioso huic thesauro deportando Presbyteri, præcedit Cleri sacer ordo, replens æthera carminibus lætitiæ, gratiarum actionis Deo, & encomiorum magni hujus Sancti: innumerabilis hominum multitudo adjungit se comitem, accensas torquens manibus faces, & splendido hoc appa-

Opus magna
pietatis con-
fectum à
Theodosio
Juniore.

Th
gl
pe
fo

hoc apparatu Calcedoniam usque deducit ipsum, quò accesserat Imperator Constantinopoli cum Senatu & Episcopo, nobilibus & totius civitatis Magnatibus ad excipiendum illum. Videbatur terræ induisse cœlum, mirum in modum resplendens gloriâ Dei, tot videre erat accensa lumina, quæ velut totidem erant firmamenti sidera; videbatur sibi quisque novenis Angelorum interesse choris, demulsus suavitate harmoniæ cœlestis; & quilibet credebat se Paradisum jam tenere, inebriatum torrente æternarum ipsius deliciarum; tanto demulcebantur in cordibus suis gaudiorum cumulo.

Translatio
gloriosi corporis S. Chryso-
stomi,

Ubi attigerat pretiosum hoc corpus Thracii ostium Bosphori, impositum est magna cum reverentia Imperatoris triremi. Mox Pontus magis honoratum, quam oneratum sacro hoc deposito se æstimans & quasi alia ex parte illectus clangore tubarum tranquille & velut in triumpho portabat illud: interim venti volentes quoque ex parte sua huic contribuere magnificentiæ, levem quandam concitarunt tempestatem, quæ alio carebat effectu, nisi quòd navigiis utrobique dissipatis, reliquerit triremem regiam in medio cæterarum omnium, quæ componebant velut coronam hacque cin-

gebant illam. Non diu autem manens in hoc statu, abscedit subito, impulsus vento impetuoso & deducta à manu Dei, vel potius stimulata ab ardenti viri sancti, quem portabat, zelo, ferebatur rectâ versus vineam pauperis viduæ Theognostes, cujus susceperat defensionem contra tyrannidem Imperatricis Eudoxiæ, velut si cœlum demonstrare voluisset approbationem, quam dabat gloriosæ illi actioni, porrigens ipsi hujus victoriæ palmas, in actu ipso sui triumphi.

Ventis mox omnibus pacatis, s. Chryso-
& mari tranquillitati suæ restitu-
to, omnes se congregant trire-
mes, & feliciter appellunt Con-
stantinopolim, quæ maximo
cum desiderio expectat charissi-
mi sui pastoris adventum, tota
disposita recipere ipsum omni
sibi possibili cum splendore,
pompâ, magnificentia. Impera-
toris Rhedâ in suam devectus
Ecclesiam, fuit à Proculo reposi-
tus in solium suum Episcopale,
interim universo populo, qui
confertim impleverat Ecclesiam,
altum acclamante: Resume tu-
um locum, ô charissime noster
Pater, reside iterum in tua Ca-
thedra, & esto semper Episcopus
noster. Proculus ipsemet & plu-
res alii attestantur, audisse se ex
ore Sancti plenissima hæc pa-
terno amore verba: *Pax vobis.*

Hæc

Hâc ratione Iesus Christus regnat, hâc ratione regnare facit suos; ipsorum regnum non est de hoc mundo; quamdiu hic sunt, accipiuntur velut servi, & quamdiu conspiciuntur, despiciuntur. Sed quando non amplius spectantur in mundo, tunc dominium obtinent, & evadunt supremi Monarchæ mundi. Nonne enim videntur non solum populi, sed supremæ mundi potestatis se prosternere ad pedes eorum, ad præstanda ipsis homagia?

O Iesu! quis non admirabitur majestatem imperii tui? Tu stabilisti illud in mundo absque armis, absque divitiis, absque eloquentia, & absque indulgentia; & absque his omnibus dilatatum est in universo orbe, & cunctis labentibus sæculis, eadem subsistit cum potestate, substrata pedibus suis tenens sceptrum, & Regum terræ diademata. Veruntamen ipsius magnificentia carnis non patet oculis, cum tota conclusa sit in interiori, & potissima ipsius ornamenta sint humilitas, patientia, charitas, & cæteræ virtutes omnes, quas nihili facit mundus.

O vanæ mundi fallaciæ, quan-

tum decipitis miseros mortales, quanto estis dignæ despiciatū! Melius est esse ultimum in regno Iesu Christi, quam primum in regno mundi. Imò conditio ultimi omnium servorum Dei, absque comparatione majoris est conditione primi & præcipui e Regibus terræ, si ipse non sit servus Dei. Siquidem cheu! quam citò humanæ tragœdia luditur & concluditur vitæ! Et quid prodest homini lusisse & tulisse hic personam illustrem paucis vitæ suæ momentis, si posthæc condemnetur ad arandum inter flammam devorantes in omnem æternitatem? & quid obest homini non egisse nisi personam pauperis, contempti, afflicti, persecutionibus oppressi, afflictionibus onerati, fluente brevissimo hoc vitæ momento, si regnabit posthæc beatus possessione boni infiniti, per cuncta sæculorum sæcula. Pondera hæc bene, & vide differentiam inter servos Dei, & misera mundi mancipia. Perpende hæc seriò, & cunctâ vitâ tuâ huic immorare & immorere cogitationi.

CON-